

Granskning av byggnadsnämndens ledning, styrning och kontroll

Hudiksvalls kommuns revisorer

Kontaktrevisorer:

Tommy Ljung

Lennart Almstedt

Anders Törnqvist

Jesper Häggman

Innehållsförteckning

1.	Inledning	5
1.1.	Bakgrund	5
1.2.	Syfte och Revisionsfrågor	5
1.3.	Revisionskriterier	5
1.4.	Kontrollmål	5
1.5.	Avgränsning	6
1.6.	Metod	6
2.	lakttagelser och bedömningar	7
2.1.	Är nämndens mål och uppdrag tydligt?	7
2.1.1.	lakttagelser	7
2.1.2.	Bedömning	9
2.2.	Är uppföljning och rapportering tillräcklig? Vilka beslut tar nämnden med anledning av uppföljningen/rapporteringen?	9
2.2.1.	lakttagelser	9
2.2.2.	Bedömning	10
2.3.	Vilka resultat har uppnåtts? Hur rapporteras dessa? Vilken analys och utvärdering görs med anledning av resultaten?	10
2.3.1.	lakttagelser	10
2.3.2.	Bedömning	11
2.4.	Vilken styrning, kontroll och uppföljning görs beträffande efterlevnaden av regeländringarna i PBL från 1 januari 2019?	12
2.4.1.	lakttagelser	12
2.4.2.	Bedömning	13

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Hudiksvalls kommun har PwC granskat byggnadsnämndens styrning, ledning och kontroll.

Granskningen ska dels besvara frågan om byggnadsnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande och tillräckligt, dels frågan om byggnadsnämnden säkerställer att de ändringar som infördes i plan- och bygglagen 1 januari 2019 tillämpas?

Vår samlade bedömning är att nämndens ansvarsutövande i delar är tillräckligt samt att efterlevnaden av regeländringarna i PBL från 1 januari 2019 fungerar tillfredsställande.

Bedömningen baseras på en sammanvägning av nedanstående kontrollfrågor/-mål

Kontrollfrågor/-mål	Kommentar	
Är nämndens mål och uppdrag tydligt?	<p>Uppfyllt respektive Inte uppfyllt</p> <p>Byggnadsnämndens verksamhet är i stor utsträckning lagstyrd vilket innebär att det finns tydliga krav i lagen som styr nämndens verksamhet. Vår bedömning är att kontrollmålet om nämndens mål och uppdrag är tydligt är uppfyllt i detta avseende.</p> <p>Beträffande nämndens egna mål bedömer vi att kontrollmålet inte är uppfyllt. En förbättring av nämndsplanen bör komma till stånd. Om nämndsplanen ska kunna utgöra ett reellt styrdokument som ligger till grund för uppföljning och utvärdering av vad nämnden har åstadkommit så behöver mål och indikatorer formuleras.</p>	
Är uppföljning och rapportering tillräcklig? Vilka beslut tar nämnden med anledning av uppföljningen/rapporteringen?	<p>Delvis uppfyllt respektive Inte uppfyllt</p> <p>Uppföljning och rapportering av ekonomi görs regelbundet. Nämnden informeras vid sammanträde om utfall i förhållande till budget samt en prognos för helåret. Skriftliga analyser eller kommentarer till den ekonomiska situationen och utvecklingen saknas. Nämndens ekonom deltar ibland på nämndens sammanträden och ger då en muntlig föredragning av det ekonomiska läget. I de fall ekonomen inte deltar görs genomgången av plan- och bygglovschefen. Nämndens beslut är genomgående att godkänna den ekonomiska rapporten. I samband med delårsbokslutet lämnas övergripande kommentarer till det ekonomiska</p>	

läget samt även bedömningar av måluppfyllelsen för vissa av kommunfullmäktiges verksamhetsmål. **Vi bedömer att kontrollmålet är delvis uppfyllt beträffande uppföljning och rapportering av de ekonomiska målen.**

När det gäller uppföljningen av **verksamheten och de verksamhetsmässiga målen** bedömer vi att kontrollmålet **inte är uppfyllt**. En utveckling av nämndens mål behöver komma till stånd och även en utveckling av uppföljning och rapportering av målen så att en tydligare koppling åstadkoms mellan nämndens mål och uppföljning och rapportering av dessa.

Vilka resultat har uppnåtts? Hur rapporteras dessa? Vilken analys och utvärdering görs med anledning av resultaten?

Delvis uppfyllt

I verksamhetsrapporten för året redovisas det ekonomiska resultatet och redovisning görs även av vissa verksamhetsuppgifter i termer av antal ärenden som hanterats och handläggningstider. Redovisning görs även av måluppfyllelsen avseende kommunfullmäktiges verksamhetsmål. Redovisningen är dock inte kopplad till några målnivåer, vilket gör det svårt att se på vilket underlag nämnden gjort sin bedömning. Förklaringar och analys till förhållandena är också de svåra att förstå.

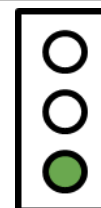

Vilken styrning, kontroll och uppföljning görs beträffande efterlevnaden av regeländringarna i PBL från 1 januari 2019?

Uppfyllt

Statistik avseende de bygglovsansökningar som inkommit efter den 1/1 2019 visar att tidsgränserna hålls i övervägande del. I de fall tidsgränsen på 10 veckor överskridits beror detta enligt uppgift på brister i registrering och rutiner.

Ett arbete pågår inom plan- och bygglovskontoret med att utveckla och kvalitetssäkra handlägningsrutiner och processer bland annat för att säkerställa korrekt tillämpning av regeländringarna.

Rekommendationer

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi att byggnadsnämnden:

- I nämndsplanen formulerar tydliga mät- och uppföljningsbara mål för verksamheten.
- Utvecklar uppföljning och rapportering av de verksamhetsmässiga målen.
- Utvecklar och fördjupar analysen av verksamhetens måluppfyllelse.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna ska varje år i sin revisionsberättelse uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelser samt enskilda ledamöter i dessa. En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om styrelsens och nämndernas ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövande avses nämndernas aktiva åtgärder för att styra, följa upp, och kontrollera verksamheten.

Den 1 januari 2019 ändrades plan- och bygglagen, PBL, och plan- och byggförordningen, PBF. Ändringarna avser nya regler om att byggnadsnämndens avgift för ärenden om lov, förhandsbesked och anmälan ska reduceras om tidsfristerna för handläggningen överskrids samt förändringar i hur tidsfristerna för handläggningen ska beräknas. Det infördes även nya regler om skriftlig information som byggnadsnämndens ska skicka till sökanden eller anmälaren. De nya reglerna gäller för ärenden om lov, förhandsbesked och anmälan som inkommit till byggnadsnämnden från och med 1 januari 2019.

Ärenden om lov, förhandsbesked och anmälan ska handläggas skyndsamt. Beslut i ärenden om lov eller förhandsbesked ska tas inom tio veckor. Tiden får förlängas en gång med högst tio veckor. Om tiden förlängs ska ett beslut om förlängd handläggningstid tas. I anmälningsärenden ska beslut om startbesked tas inom fyra veckor. Tiden får förlängas en gång med högst fyra veckor. Om tiden förlängs ska ett beslut om förlängd handläggningstid tas. I de fall tidsfristen för handläggningen löper ut innan nämnden har tagit beslut i ett ärende om lov, förhandsbesked eller anmälan som inkommit till byggnadsnämnden från och med den 1 januari 2019, ska den avgift som nämnden tar ut i ärendet reduceras.

PwC har fått i uppdrag av revisorerna i Hudiksvalls kommun att genomföra en granskning av nämndens ansvarsutövande, dvs nämndens styrning, uppföljning och kontroll. Granskningen ska även omfatta hur nämnden arbetar med att implementera och tillämpa de ändrade reglerna i PBL och PBF.

1.2. Syfte och Revisionsfrågor

Revisorernas uppdrag regleras i kommunallagen kapitel 12. Syftet med granskningen är att granska och pröva om byggnadsnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande och tillräckligt.

Revisionsfrågor:

- Är byggnadsnämndens ansvarsutövande tillfredsställande och tillräckligt?
- Säkerställer byggnadsnämnden att de ändringar som infördes i plan- och bygglagen 1 januari 2019 tillämpas?

1.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de grunder som granskningens bedömningar vilar på.

- Kommunallagen kap 6:6.
- Fullmäktiges fastställda styrdokument såsom budget och mål för 2019, byggnadsnämndens reglemente, nämndsplan mm.
- Plan- och bygglagen.

1.4. Kontrollmål

Som underlag för att besvara revisionsfrågorna används följande kontrollfrågor/-mål.

- Är nämndens mål och uppdrag tydligt?
- Är uppföljning och rapportering tillräcklig? Vilka beslut tar nämnden med anledning av uppföljningen/rapporteringen?
- Vilka resultat har uppnåtts? Hur rapporteras dessa?
- Vilken analys och utvärdering görs med anledning av resultaten?
- Vilken styrning, kontroll och uppföljning görs beträffande efterlevnaden av regeländringarna i PBL från 1 januari 2019?

1.5. Avgränsning

Revisionsobjektet i granskningen är byggnadsnämnden.

För första revisionsfrågan avser granskningen nämndens generella arbete för styrning, uppföljning och kontroll samt en ekonomisk analys. Det innebär att granskningen inriktas på förhållanden såväl under år 2018 som år 2019 för att en bedömning av hela styr- och uppföljningsprocessen ska kunna göras.

Andra revisionsfrågan avser verksamheten från 1 januari 2019.

1.6. Metod

Dokumentgranskning av relevanta dokument såsom budget och verksamhetsplan, verksamhetsberättelser såväl för kommunen som helhet som nämndens specifika dokument. Genomgång av nämndens protokoll under en tolv månadersperiod.

Intervjuer har gjorts med byggnadsnämndens presidium, plan- och bygglovschef samt ansvarig ekonom.

De intervjuade har haft möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast till rapporten.

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. Är nämndens mål och uppdrag tydligt?

2.1.1. Iakttagelser

Hudiksvalls kommuns mål- och resultatstyrning beskrivs på kommunens hemsida enligt figuren nedan.

Visionen är kommunens framtidsbild och är formulerad som: "Sveriges bästa kommun att leva och verka i - med 50 000 invånare i kommunen varav 25 000 i staden år 2050". För att nå visionen har kommunfullmäktige antagit tre övergripande mål:

1. Samhällstjänster av högsta kvalitet
2. Blomstrande näringsliv
3. Attraktiv och hållbar miljö.

De övergripande målen konkretiseras i ett dokument antaget av kommunfullmäktige år 2014, senast reviderat år 2017. I dokumentet beskrivs närmare vad som ska uppnås inom de övergripande målen. Ett antal indikatorer finns definierade för att skapa möjligheter till uppföljning och bedömning av måloppfyllelse.

Utifrån de övergripande målen fastställs nämndernas åtaganden som består av kommunfullmäktiges verksamhetsmål. Kommunfullmäktiges verksamhetsmål kan rikta sig till en nämnd eller verksamhet om det anses vara viktigt för hela kommunens positiva utveckling.

Kommunfullmäktiges verksamhetsmål för nämnderna syftar till:

- att staka ut den politiska färdriktningen
- att kommunens resurser används till rätt saker och på ett kostnadseffektivt sätt

- att tydliggöra för olika intressenter vad pengarna kan räckta till.

Kommunfullmäktiges verksamhetsmål/nämndernas åtaganden kopplat till respektive övergripande mål är:

Samhällstjänster av högsta kvalitet

- Öka målpuppfyllelsen i våra utbildningsverksamheter
- Minska sjukskrivningarna
- Ökad kvalitet i våra verksamheter
- Förbättrad service - bemötande, snabbhet, enkelhet

Blomstrande näringsliv

- Förbättrad service - bemötande, snabbhet, enkelhet
- Stödja utvecklingen av sociala företag
- Öka sysselsättningen i form av arbete eller utbildning

Attraktiv och hållbar miljö

- Bidra till ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle
- Utveckla hamnområdet

Syftet med att sätta mål på kommunövergripande nivå beskrivs som att skapa fokus på det viktigaste i verksamheten. De mål som sätts ska vara strategiskt viktiga eller fokusera på problemområden. Finansiella mål behövs för att tydliggöra att ekonomin är den yttre begränsningen för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten behövs för att visa hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, det vill säga koppling mellan ekonomi och verksamhet. Dessa behövs också för att främja en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet samt för att göra uppdraget gentemot medborgarna tydligt.

För att skapa förståelse i ett resultat- och målstyrningssystem för vad kommunen vill åstadkomma ska det finnas en tydlig målkedja, från vision och mål antagna av fullmäktige ned till verksamhet och medarbetare. En röd tråd som binder ihop mål och indikatorer på en övergripande nivå med det som faktiskt sker i verksamheten, den verksamhet som producerar tjänster för brukarna, kunderna, invånarna och medborgarna.

I kommunens budget för år 2019 anges följande särskilda uppdrag som riktas till alla nämnder eller specifikt till byggnadsnämnden:

- Öka barns och ungas delaktighet i kommunala beslutsprocesser (alla nämnder)
- Ökad andel ekologiska produkter (*alla nämnder*)
- Väl fungerande arbetsorganisation – delaktighet (*alla nämnder*)
- Manifesterar kommunens hållning i HBTQ- och integrationsfrågor (alla nämnder)
- System för medarbetarna att kunna göra lönekarriär (*alla nämnder*)
- Inga nya projekt startas upp som inte är kostnads- neutrala och kan leda till förbättrad och effektivare verksamhet (*alla nämnder*)
- Skapa innovationsrika och entreprenörvänliga miljöer (*alla nämnder*)
- Arbeta efter Staminamodellen som ett led i att förbättra arbetsmiljön och öka frisknärvaron (*alla nämnder*)
- Utredda - avgiftsfria bygglov klimatsmarta lösningar (*byggnadsnämnden*)

- Köp av konsulter för Byggnadsnämndens intäkter för att möta Byggnadsnämndens efterfrågan på tjänster (*byggnadsnämnden*)
- Ha planberedskap för minst 250 bostäder per år i kommunen (*byggnadsnämnden*)

Byggnadsnämnden har i likhet med de senaste åren antagit en *nämndsplan* för år 2019 där nämnden ska formulera mål och indikatorer som kopplar till kommunfullmäktiges övergripande mål och verksamhetsmål. Planen är i stort sett oförändrad från år 2016. År 2017 togs inget beslut om nämndsplan.

Av nämndsplanen för år 2019 framgår i likhet med planen för år 2018 inga målnivåer för verksamhetsåret, utan endast värden för några indikatorer från tidigare år. Avseende kommunfullmäktiges verksamhetsmål om att minska sjukfrånvaron finns indikatorer på såväl total sjukfrånvaro som andel långtidssjukfrånvaro för åren 2016, 2017 och 2018, men inga mål för 2019. Till kommunfullmäktiges verksamhetsmål om ökad kvalitet i verksamheterna finns indikatorn "antalet överklaganden som går emot byggnadsnämndens beslut", inget målvärde för 2019 finns angivet. Kommunfullmäktiges mål om "förbättrad service, bemötande, snabbhet, enkelhet" ska enligt nämndsplanen följas upp genom en enkät som skickas till de som sökt bygglov. Inga värden finns för indikatorn. Två indikatorer finns för fullmäktiges mål om ett blomstrande näringsliv; index för mätning av upplevd kvalitet för plan och byggverksamheten totalt och för bygglov. Resultat för åren 2016-2018 avseende totalindex för plan och bygg finns angivna men inga mål för 2019. I nämndsplanen finns därutöver en statusbedömning av de särskilda uppdrag som kommunfullmäktige. Av fjorton särskilda uppdrag är nio inte påbörjade, övriga fem är påbörjade.

Under intervjuerna framkommer att målen i nämndsplanen tillkommer på förslag tjänstemännen, måldokumentet uppfattas inte av intervjuade politiker som levande dokument. Nämndens mål uppges framför allt vara att beta av detaljplanerna. Det finns ett övergripande mål om att skapa en "planbank" för att vara proaktiva och ligga långt fram i planeringsprocessen.

I nämndens ansvar ingår att utöva tillsyn i enlighet med plan- och bygglagen och miljöbalken med tillhörande förordningar och föreskrifter. För att styra tillsynsarbetet har nämnden antagit en *tillsynsplan*. Det finns inget lagkrav att upprätta en tillsynsplan men nämnden är skyldig att regelbundet följa upp och utvärdera tillsynsarbetet och att se till att tillräckliga resurser är avsatta för tillsynen. Den senaste tillsynsplanen omfattar åren 2016-2017. Enligt uppgift ska en ny tillsynsplan vara färdig till årsskiftet 2019/2020. Tillsynsarbetet bedöms av intervjuade vara eftersatt.

2.1.2. Bedömning

Byggnadsnämndens verksamhet är i stor utsträckning lagstyrd vilket innebär att det finns tydliga krav i lagen som styr nämndens verksamhet. Vår bedömning är att kontrollmålet om nämndens mål och uppdrag är tydligt är *uppfyllt* i detta avseende.

Beträffande nämndens egna mål bedömer vi att kontrollmålet *inte är uppfyllt*. En förbättring av nämndsplanen bör komma till stånd. Om nämndsplanen ska kunna utgöra ett reellt styrdokument som ligger till grund för uppföljning och utvärdering av vad nämnden har åstadkommit så behöver mål och indikatorer formuleras.

2.2. Är uppföljning och rapportering tillräcklig? Vilka beslut tar nämnden med anledning av uppföljningen/rapporteringen?

2.2.1. Iakttagelser

Nämnden får vid varje sammanträde en rapport angående det ekonomiska läget. Rapporten omfattar utfall i förhållande till budget för intäkter, personalkostnader och övriga kostnader till och med redovisad månad och prognos för helåret. Redovisning görs för nämnden, plan och byggavdelningen samt totalt. Se exempel nedan.

Månadsuppföljning April 2019

Totalt

Belopp i tusen kronor (tkr)

Driftredovisning	Utfall	Budget	Avvikelse	Årsbudget	Årsprognos	Avvikelse
	2019-04	2019-04		2019	2019	årsbudget
Intäkter	1 262	1 548	-286	4 645	4 645	0
Personalkostnader	-3 448	-3 532	84	-10 542	-10 542	0
Övriga kostnader	-968	-980	12	-2 520	-2 520	0
Netto	-3 154	-2 964	-190	-8 417	-8 417	0

Nettoavvikelse i %

6,4%

0,0%

En genomgång av protokollen mellan januari 2018 och juni 2019 (se bilaga) visar att nämnden vid samtliga tillfällen beslutar godkänna rapporten. Enligt intervjuade uppfattas redovisningen vara bra.

Nämnden får även enligt uppgift information om utvecklingen av sjukfrånvaron och även resultat från de NKI-mätningar (nöjd-kund-index) som skickas ut efter varje ärende. I verksamhetsrapporten för år 2018 finns, som tidigare nämnts, uppgifter om den totala sjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaro och även preliminära resultat från NKI-mätning avseende år 2018. Nämnden beslutar (5 mars 2019) att godkänna bokslutsredovisningen (verksamhetsrapporten). I övrigt framgår det inte av protokollen om ytterligare rapportering sker.

Förvaltningschefen ger vid varje sammanträde en statusrapport om läget i verksamheten.

2.2.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet avseende om nämndens uppföljning och rapportering är tillräcklig samt vilka beslut nämnden tar med anledning av uppföljningen/rapporteringen *delvis är uppfyllt*.

Uppföljning och rapportering av ekonomin görs regelbundet. Nämnden informeras vid sammanträde om utfall i förhållande till budget samt en prognos för helåret. Skriftliga analyser eller kommentarer till den ekonomiska situationen och utvecklingen saknas. Nämndens ekonom deltar ibland på nämndens sammanträden och ger då en muntlig föredragning av det ekonomiska läget. I de fall ekonomen inte deltar görs genomgången av plan- och bygglovschefen. Nämndens beslut är genomgående att godkänna den ekonomiska rapporten. I samband med delårsbokslutet lämnas övergripande kommentarer till det ekonomiska läget samt även bedömningar av måluppfyllelsen för vissa av kommunfullmäktiges verksamhetsmål. Vi bedömer att kontrollmålet är delvis uppfyllt beträffande uppföljning och rapportering av de ekonomiska målen.

När det gäller uppföljningen av verksamheten och de verksamhetsmässiga målen bedömer vi att kontrollmålet inte är uppfyllt. En utveckling av nämndens mål behöver komma till stånd och även en utveckling av uppföljning och rapportering av målen så att en tydligare koppling åstadkoms mellan nämndens mål och uppföljning och rapportering av dessa.

2.3. Vilka resultat har uppnåtts? Hur rapporteras dessa? Vilken analys och utvärdering görs med anledning av resultaten?

2.3.1. Iakttagelser

Nämnden upprättar årligen i samband med bokslutet en verksamhetsrapport som omfattar en redovisning av det ekonomiska utfallet för året samt en beskrivning av viktiga händelser under året. Redovisning görs av de detaljplaner som det arbetats med under året samt de positiva planbesked

som lämnats. Vidare redovisas antalet inkomna bygglov, anmälningsärenden och förhandsbesked samt handläggningstider för bygglov och bygganmälan. Den genomsnittliga handläggningstiden för bygglov är 33 dagar och bygganmälan 9 dagar. Även uppgifter avseende tillsynsverksamheten redovisas, exempelvis antalet nya ärenden (46 st), samt antalet genomförda tillsynsbesök (68 st).

I verksamhetsrapporten finns också en redovisning av måluppfyllelsen avseende kommunfullmäktiges verksamhetsmål. Redovisningen i verksamhetsrapporten för år 2018 är dock inte kopplad till några målnivåer, vilket gör det svårt att se på vilket underlag nämnden gjort sin bedömning. Exempelvis så uppges målet för den ackumulerade sjukfrånvaron vara uppnått i och med 6,5 procents sjukfrånvaro år 2018, att jämföras med 2,4 procent år 2017. Trenden anges dessutom vara minskande trots en konstaterad ökning. Förklaringar och analys till förhållandena är också de svåra att förstå.

Målet angående förbättrad, service, snabbhet och enkelhet uppges i verksamhetsrapporten för år 2018 vara uppnått när det gäller bygglovsansökningar. Inget målvärde finns dock angivet. Enligt verksamhetsrapporten baseras bedömningen på resultatet av genomförd enkätundersökning som redovisas till nämnden. Det framgår dock inte av vår protokollsgenomgång när redovisningen skett.

SKL:s nöjd-kund-undersökning

SKL:s Öppna jämförelser om företagsklimat redovisar resultaten från Insikt – en kvalitetsmätning av kommunernas myndighetsutövning och service gentemot företag. Företagare får i undersökningen bedöma kommunernas service på sex myndighetsområden: brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll samt serveringstillstånd.

Undersökningen genomförs bland företagare som haft ett ärende inom ett eller flera av ovanstående myndighetsområden. Företagarna får i en enkät besvara frågor om kommunernas service vad gäller information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet. De får också göra en helhetsbedömning om kommunernas service. Det är helhetsbedömningen som ligger till grund för måttet "nöjd-kund-index" (NKI).

Undersökningen genomfördes år 2018 för sjätte gången. Antalet svar i undersökningen uppgick år 2018 till 31 037, svarsfrekvensen var 57 procent. 184 kommuner och 11 gemensamma förvaltningar/förbund deltog i undersökningen. I Hudiksvall uppgick antalet svar inom området bygglov till 34.

Det totala NKI-värdet för alla myndighetsområden uppgick för Hudiksvall till 73, att jämföra med rikets 72. För bygglov uppgick NKI-värdet till 61 vilket placerar Hudiksvall på plats 112 av 154 deltagande kommuner. Genomsnittsvärdet för samtliga kommuner var 63.

2.3.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet avseende vilka resultat som har uppnåtts och hur dessa rapporteras, analyseras och utvärderas delvis är uppfyllt.

I verksamhetsrapporten för året redovisas det ekonomiska resultatet och redovisning görs även av vissa verksamhetsuppgifter i termer av antal ärenden som hanterats och handläggningstider. Redovisning görs även av måluppfyllelsen avseende kommunfullmäktiges verksamhetsmål. Redovisningen är dock inte kopplad till några målnivåer, vilket gör det svårt att se på vilket underlag nämnden gjort sin bedömning. Förklaringar och analys till förhållandena är också de svåra att förstå.

2.4. Vilken styrning, kontroll och uppföljning görs beträffande efterlevnaden av regeländringarna i PBL från 1 januari 2019?

2.4.1. Iakttagelser

Den 1 januari 2019 trädde ändringar i plan- och bygglagen (PBL) i kraft som innebär att ett helt nytt system för reduktion av avgifter för lov, förhandsbesked och anmälan införs. Bestämmelserna gäller inte för ärenden som inkommit innan den 1 januari 2019.

Ärenden om lov, förhandsbesked och anmälan ska handläggas skyndsamt. I plan- och bygglagen, PBL, finns bestämmelser om tidsfrist för handläggning av ärenden om lov, förhandsbesked och anmälan. Beslut i ärenden om lov eller förhandsbesked ska tas inom *tio veckor*. Tiden får förlängas en gång med högst tio veckor. Om tiden förlängs ska ett beslut om förlängd handläggningstid tas. I anmälningsärenden ska beslut om startbesked tas inom fyra veckor. Tiden får förlängas en gång med högst fyra veckor. Om tiden förlängs ska ett beslut om förlängd handläggningstid tas. De nya bestämmelserna innebär att avgiften för ärenden om lov, förhandsbesked eller anmälan ska reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som en tidsfrist enligt PBL överskrids.

Enligt de nya bestämmelserna ska tidsfristen räknas från:

1. den dag ansökan eller anmälan kom in till nämnden, eller
2. den senare dag då ytterligare underlag kom in till nämnden från sökanden på hans eller hennes initiativ.

Om nämnden bedömer att ansökan/anmälan är inkomplett måste nämnden inom tre veckor från den dag som ansökan/anmälan kom in, eller på sökandens initiativ kompletterades, förelägga sökanden att avhjälpa bristen i ansökan. Tidsfristen ska då räknas från den dag då bristen avhjälpes. Om nämnden inte förelägger sökanden att komplettera ansökan/anmälan inom tre veckor ska istället tidsfristen räknas från den dag ansökan eller anmälan kom in till nämnden eller på sökandens initiativ kompletterades med ytterligare underlag.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet får tidsfristen för lov eller förhandsbesked förlängas en gång med högst tio veckor. Tidsfristen för anmälan får på samma sätt förlängas en gång med högst fyra veckor.

Ett arbete pågår inom plan- och bygglovskontoret med att kartlägga handlägningsprocesserna för bygglov, bygganmälan och inspektion och att utveckla rutinerna. Syftet är att kvalitetssäkra arbetet och rutinerna för att på så sätt säkerställa en enhetlig handläggning av ärendena. En översyn pågår även av delegationsordningen för att anpassa den till de förändrade reglerna.

I januari 2019 beslutade byggnadsnämnden att inrätta ett arbetsutskott för innevarande mandatperiod. Enligt ärendebeskrivningen till beslutet har nämnden tidigare i praktiken arbetat med en beredning som förberedande möte inför nämndssammanträde. Inga protokoll skrevs vid dessa beredningar. Plan- och bygglovskontoret förordade inför beslutet en beredning i stället för arbetsutskott.

Vid en beredning föredras samtliga ärenden inför beredningens ledamöter men tjänsteyttrandet behöver inte vara klart. Kompletteringar som lämnas efter beredningen kan lämnas fram till utskicken till byggnadsnämndens sammanträde.

Med ett arbetsutskott är tanken att avlasta nämnden från enklare beslut som då kan tas på delegation av arbetsutskottet. Då arbetsutskottets sammanträden protokollförs ökar rättssäkerheten i besluten. Inrättandet av ett arbetsutskott får enligt ärendebeskrivningen till beslutet konsekvenser för beslutsprocessen genom att tjänstemännen kommer att behöva tidigarelägga leveransen av tjänsteyttranden då dessa ska vara skrivna minst en vecka innan arbetsutskottets sammanträde, vilket innebär ca tre veckor innan beslut tas av byggnadsnämnden. Eventuella kompletteringar och yttranden som kommer in efter arbetsutskottets sammanträde medför att ärendet inte kan prövas förrän nästkommande nämndssammanträde. I och med lagförändringen från 1 januari 2019 och

skärpningarna av kraven på att handlägga bygglov inom tio veckor kan det enligt ärendebeskrivningen innebära att handläggningen av ett bygglov tar 15 veckor från komplett ärende till beslut. Detta innebär att bygglovskontoret inte kan debitera någon avgift för bygglovet då avgiften ska reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som en tidsfrist överskrids, vilket enligt ärendebeskrivningen kan påverka budgeten negativt med minskade intäkter.

Vi har efterfrågat statistik avseende de bygglovsansökningar som inkommit från 1/1 2019. De uppgifter vi erhållit visar att ca 300 ärenden inkommit under perioden 1/1 till mitten av augusti. Av dessa är det 13 ärenden där handläggningstiden överstiger 10 veckor. Enligt uppgift förklaras detta i första hand av brister i rutinerna såsom felaktiga registreringar, missad anmälan om utökad handläggningstid med mera och inte på att handläggarna inte hinner med. Inget ärende har inneburit att sökanden fått reducerad avgift.

Mediantiden för handläggning av ett ärende är 28 dagar (fyra veckor).

2.4.2. *Bedömning*

Vi bedömer att efterlevnaden av regeländringarna i PBL från 1 januari 2019 fungerar tillfredsställande.

Statistik avseende de bygglovsansökningar som inkommit efter den 1/1 2019 visar att tidsgränserna hålls i övervägande del. I de fall tidsgränsen på 10 veckor överskridits beror detta enligt uppgift på brister i registrering och rutiner.

Ett arbete pågår inom plan- och bygglovskontoret med att utveckla och kvalitetssäkra handläggningsrutiner och processer bland annat för att säkerställa korrekt tillämpning av regeländringarna.

2019-10-23

Karin Magnusson

Uppdragsledare

Anders Törnqvist

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Hudiksvalls kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 1 april 2019. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.